**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ**

X

Изх. №
София

**ПРОЕКТ**

**ДО**
**МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА**
**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

# Д О К Л А Д

## ОТ ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА – ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

**ОТНОСНО:** Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация (УПМСНА) представям на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

В съответствие с чл. 79, ал. 1 и 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ), Ви представям изготвения от Министерството на финансите, при взаимодействие с първостепенните разпоредители с бюджет, законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г., който е придружен от Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. (АСБП 2025-2028), представляваща мотивите към законопроекта съгласно чл. 79, ал. 4 от Закона за публичните финанси. Заедно със законопроекта внасям и представените в Министерството на финансите програмни формати на бюджети на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, които съответстват на показателите и параметрите на законопроекта.

Подготовката на Бюджет 2025 и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. беше повлияна от различни фактори и предизвикателства. От една страна влезлите в сила европейски законодателни актове, свързани с приемането на реформираната рамка за икономическо управление в ЕС, с което се разшири времевия хоризонт, правилата и изискванията за качеството на бюджетните рамки, а от друга - политическата обстановка и проведените избори за 51-то Народно събрание на 27 октомври 2024 г., и липсата все още на избрано редовно правителство.

При тези условия с настоящата прогноза времевият период е разширен до 4 години (2025-2028 г.), а целите на фискалната политика и параметрите на бюджетната рамка са съобразени с приоритетите за запазване на фискалната устойчивост в средносрочен план и с необходимостта от реализиране на приходни мерки и осигуряване на разходни политики.

Дефицитът на сектор „Държавно управление“ е в размер съответно на 3,0 на сто от БВП за 2025 г., 2,9 на сто от БВП за 2026 г., 3,0 на сто от БВП за 2027 и 2,9 на сто от БВП за 2028 г. Това салдо се постига въпреки значителния ефект от отразяването в разходната част на очакваните доставки в сектора на отбраната за периода 2025-2028 г., при вече отчетени касови разходи през предходни години. През разглеждания период приходите и разходите показват низходяща тенденция като дял от БВП. При тези стойности на дефицита на сектор „Държавно управление“ ще бъде изпълнен критерият за фискална устойчивост за присъединяване на България към еврозоната.

Бюджетното салдо по КФП за 2025 е дефицит от 3 на сто от БВП, в рамките на който се осигуряват разходните политики, вкл. изменения в тях, базирани на решения от 2024 г., със съответните приходни мерки. За 2026 г. дефицитът е в размер на 3,6 на сто от БВП, в резултат основно от приключването на периода за реализация на ПВУ, като при запазване на приходните и разходните политики за следващите две години (2027 и 2028 г.) дефицитът рязко намалява, съответно до 2,4 и 2,1 на сто от БВП.

В средносрочен план се очаква устойчив номинален ръст на приходите, вкл. на данъчно-осигурителните, като помощите от чужбина след ръста през 2025 г. намаляват леко през следващата година и бележат по-значителен спад през следващите две години, което се дължи на етапите на реализация на програмите, съфинансирани от ЕС, основно по ПВУ.

Като дял от БВП общото ниво на приходите за периода 2025-2028 г. е в диапазона 39,9 - 43,0% от БВП с низходяща тенденция. Същата низходяща тенденция се наблюдава и при общото ниво на разходите (общо разходи и вноска в общия бюджет на ЕС), които като дял от БВП са в диапазона 42,0-46,0%.

В средносрочен план разходите по КФП по 40%-то правило по ЗПФ (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране) варират с низходяща тенденция в диапазона 39,5-40,8% от БВП за периода 2025-2028 г. , като само за 2025 г. се отклоняват от правилото, доколкото служебното правителство не може да влияе на вече поети ангажименти и законово регламентирани задължения за обезпечаване на разходни политики, респективно не може да разчита на парламентарна подкрепа за консолидиращи мерки, свързани с необходимостта от провеждането на реформи в секторите, предоставящи публични услуги.

Въз основа на допусканията за ново дългово финансиране през периода 2025-2028 г. се предвижда **държавният дълг** да достигне съответно до 59,8 млрд. лв. (27,8% от БВП) през 2025 г., 66,6 млрд. лв. (29,3% от БВП) през 2026 г., 73,7 млрд. лв. (31,0% от БВП) през 2027 г. и 81,1 млрд. лв. (32,8% от БВП) през 2028 г.

Минималният размер на **фискалния резерв** към 31.12.2025 г. е предвиден да остане непроменен спрямо заложения в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. в размер на 4,5 млрд. лв.

**Макроикономическата прогноза** за прогнозния период, изготвена от Министерството на финансите (МФ), предвижда растежът на икономиката да се повиши до 2,8% през 2025 г. и до 3% през 2026 г. Подобрението във външното търсене ще доведе до ускорение на растежа на износа и ще се отрази положително на частната инвестиционна активност, а растежът на публичните инвестиции ще продължи да бъде движен от разходите по линия на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ). В периода 2027-2028 г. растежът на БВП ще се забави до 2% поради изчерпване на положителния ефект от инвестициите по ПВУ, забавяне в растежа на потреблението на домакинствата в синхрон с това на доходите и забавяне на нарастването на износа в съответствие с външното търсене. Средногодишната инфлация ще продължи да се забавя от 2,4% през 2025 г. до 2% през 2028 г. по линия най-вече на очакваната низходяща динамика при международните цени. Отрицателният принос на енергийните стоки постепенно ще намалява към края на прогнозния хоризонт.

През периода 2025-2028 г. **данъчната политика** ще е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Основните цели на данъчната политика за периода отново са насочени към поддържане на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, борбата с данъчните злоупотреби и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план.

С цел повишаване на приходите в държавния бюджет са предложени следните *мерки в данъчното законодателство*, ефектите от които са взети предвид при прогнозиране на приходите от данъци:

- *Данък върху добива на подземни богатства* - Мярката се предлага във връзка с необходимостта от преодоляване на бариерите за актуализиране на концесионните плащания за лицата, добиващи подземни богатства по смисъла на Закона за подземните богатства. Целта е постигане на актуално ниво на заплащане за правото за добив на подземни богатства на територията на страната, които са изключителна държавна собственост;

- *Предложен е нов акцизен календар за акцизните ставки на тютюна и тютюневите изделия (ТТИ).* Мярката е продължение на практиката за балансирано поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюна и тютюневите изделия;

- *Увеличаване на акцизната ставка на алкохола* е мярка, която цели подобряване здравето на населението и предотвратяване на злоупотреби с твърд алкохол;

- *Увеличаване на акцизната ставка на бирата и на бирата, произведена от независими малки пивоварни*;

- *Недължимост на лихви при заплащане на главница по изискуеми публични вземания, възникнали до 31.12.2023 г.* Мярката цели внасяне на главници по изискуеми към 1 януари 2025 г. публични задължения. Лицата се стимулират да погасят главница по декларирани данъци и задължителни осигурителни вноски, като в този случай е предвидена недължимост на начислените по тези главници лихви;

- *Недължимост на лихви при заплащане на главница по изискуеми публични вземания за местни данъци и /или такса за битови отпадъци за периоди до 31.12.2024 г.* Мярката

цели внасяне на главници по изискуеми към 1 януари 2025 г. публични задължения за местни данъци и/или такса битови отпадъци;

- *Отмяна на повишаването прага за регистрация от 100 хил. лв. на 166 хил. лв. от 01.01.2025 г.* Мярката цели създаване на равнопоставени условия за извършване на бизнес;

- *Еднократно деклариране на недекларирани доходи - 15% еднократен данък.* Мярката цели чрез еднократно деклариране и внасяне на дължими данъци за доходи, които не са декларирани за предходни отчетни периоди. Тази мярка не се прилага по отношение на доходи, свързани с престъпна дейност, корупция, пране на пари и финансиране на тероризъм;

- *Мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане; и др.*

**Осигурителната политика** за периода 2025-2028 г. предвижда за 2025 г. да се запази размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии" на ДОО на нивото от 2024 г. Запазват се и размерите на осигурителните вноски за другите фондове на ДОО, а също и съотношенията между осигурителите и осигурените лица. Считано от 1 януари 2026 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии" с 3 процентни пункта, а считано от 1 януари 2027 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии" с 2 процентни пункта.

Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица се увеличава за 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период. Минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители също се увеличава за 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период.

Максималният осигурителен доход за всички осигурени лица се увеличава за целия прогнозен период съответно за 2025 г. на 4 130 лв., за 2026 г. на 4 430 лв., за 2027 г. – 4 730 лв. и за 2028 г. – 5 030 лв.

**Разходни политики**

Разчетите за разходите по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г. са изготвени въз основа на действащото законодателство, както и при отчитане на ефектите от отразяване на настъпилите промени в нормативни актове, влизащи в сила от 01.01.2025 г.

Основните разходни политики, водещи до повишаване в разходната част на бюджета за периода 2025-2028 г., са както следва:

- В разчетите за периода 2025-2028 г. е взето предвид увеличението на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. – от 933 лв. на 1 077 лв. – ефект в разходите увеличение **283,3 млн. лв.;**

- Предвидено е увеличение на максималния осигурителен доход от 3 750 лв. на 4 130 лв. от 1 януари 2024 г., съответно 4 430 лв. от 1 януари 2026 г., 4 730 лв. от 1 януари 2027 г. и 5 030 от 1 януари 2028 г. – ефект в разходите – увеличение **44,1 млн. лв.**;

- Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица за 2025 г. е 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период;

- Запазване на размера на обезщетението за отглеждане на дете до две годишна възраст – 780 лв. за целия период до 2028 г. включително;

- За периода 2025-2028 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година се осъвременяват от 1 юли на съответната година по чл. 100 от КСО или т.нар. „швейцарско правило“ – като ефекта в разходите за 2025 г. – увеличение **1 045 млн. лв.**;

- В проектобюджета за 2025 г. е разчетено увеличение на разходите за персонал с 10% за структурите, за които не са предвидени други увеличения в изпълнение на приети нормативни актове и действащи политики, в т.ч. и общинска администрация – увеличение **834,3 млн. лв.**;

- Увеличение на разходите за персонал в сектор „Отбрана и сигурност“, съгласно приетите механизми със Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за Националната служба за охрана и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, считано от 01.01.2025 г. – ефект в разходите – **2 148,5 млн. лв.**;

- През 2025 г. е запазена политиката за увеличение на възнагражденията на педагогическия персонал в средното образование със 125% от СБРЗ за 2024 г. (2 284 лв.) – ефект увеличение в разходите **499 млн. лв.**

**Други разходни мерки, които влияят върху общия размер на разходите:**

- Намаление на разходите за текуща издръжка (без самостоятелните бюджети и делегираните от държавата дейности) с 10% – ефект - намаление в разходите с **283,8 млн. лв**.;

- Предвидени са средства за изпълнение и през 2025 г. на Националната инвестиционна програма за министерства, ведомства (като са разчетени разходи по бюджетите на ПРБ за административни разходи, разходи за електронно управление и разходи за изпълнение на стратегически проекти), като и за Национална инвестиционна програма за общини;

- Осигурени са средствата за финансиране на променените натурални показатели в сферата на делегираните от държавата дейности, социалната сфера и др.

**Инвестиционна политика**

В зависимост от ограничения бюджетен ресурс и извършената от ПРБ приоритизация са обособени основните стратегически инвестиционни проекти, които са включени в ***„Програма за приоритетни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране за периода 2025-2028 г.“*** – приложение към проекта на Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2025 г., като срокът на програмата е съобразен с изготвянето на Националния фискално-структурен план на Република България за периода 2025-2028 г. Приоритетните стратегически инвестиционни проекти са финансово обезпечени, като необходимите средства за тяхната реализация през следващата г. са предвидени в рамките на утвърдените капиталови разходи по бюджетите на ПРБ за 2025 г. Стратегическите инвестиционни проекти, които съгласно извършената от ПРБ приоритизация не попадат в обхвата на определената финансова рамка, формират „Списък с резервни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране“ – към финансирането на които ще се

пристъпи при наличие на възможност и при спазване на установените фискални правила и ограничения по Закона за публичните финанси.

За периода 2025-2028 г. се предвижда продължаване на Инвестиционната програма за общински проекти, като е определен размера на финансирането за 2025 г.

Към проекта на акт е приложена необходимата финансова обосновка за актове, които не оказват въздействие върху държавния бюджет съгласно чл. 35, ал. 1 т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация (УПМСНА).

Съгласно § 1а от допълнителните разпоредби на Закона за нормативните актове, глава втора и трета на същия закон не се прилагат по отношение законопроектите за бюджета, поради което по същия не са проведени обществени консултации и не е изготвена оценка на въздействието.

С предложения проект на решение на Министерския съвет не се въвежда европейско право, поради което не се налага по него да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

Законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2025 г. и пакетът от документи към него са съгласувани по реда на чл. 32 от УПМСНА с всички първостепенни разпоредители с бюджет, както и с Националното сдружение на общините в Република България. Законопроектът е обсъден и в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Законопроектът е съгласуван с Комисията за противодействие на корупцията относно наличието на корупционен риск в съответствие с изискванията на чл. 46, ал. 1, т. 7 от Закона за противодействие на корупцията.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед изложеното по-горе и на основание чл. 87, ал. 2 от Конституцията на Република България и чл. 8, ал. 4, т. 1 и ал. 5 от УПМСНА, предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме приложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

**Приложения:**

1. Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект;
2. Проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г.;
3. Проект на становище на Министерския съвет по проекта на бюджет на съдебната власт за 2025 г.;
4. Проект на Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г., представляваща мотиви към законопроекта;
5. Протокол от консултациите с Националното сдружение на общините в Република България;
6. Финансова обосновка;
7. Проект на съобщение за средствата за масово осведомяване;
8. Справка за отразяване на получените становища по чл. 32 от УПМСНА;

9. Получени становища по проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г.;
10. Получени от първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет програмни формати на бюджети, които съответстват на показателите и параметрите на законопроекта.

X

ЛЮДМИЛА ПЕТКОВА

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ